

A) Η ΠΟΡΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ, ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

A1) ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΕΣ

7ος αιώνας π.χ Ο βασιλιάς του Άργους Φείδων εισάγει νόμισμα με την ονομασία δραχμή που ισοδυναμούσε με μία δέσμη από 6 σιδηρούς οβολούς.

286 - 301 μ.χ Ο Ρωμαίος Αυτοκράτορας Δοκλητιανός αναμορφώνει το νομισματικό σύστημα καθιερώνοντας κοινή νομισματική μονάδα. Εισάγεται για πρώτη φορά ο "χρυσός κανόνας". Το Ρωμαϊκό δηνάριο γίνεται ευρωπαϊκό και διεθνές νόμισμα.

755 Ο βασιλιάς των Φράγκων Πεπίνος ο Κοντός καθιερώνει το αργυρό ντενιέρ που θα αποτελέσει τη βασική νομισματική μονάδα την περίοδο του μεσαίωνα.

1861 Ολοκληρώνεται η **Ιταλική Νομισματική Ένωση** υπό την καθοδήγηση του Βασιλείου της Σαρδηνίας. Μέχρι τότε κυκλοφορούσαν περίπου 90 διαφορετικά μεταλλικά νομίσματα που είχαν την ιδιότητα του νομίμου χρήματος ενώ κάθε ιταλικό κρατίδιο εξέδιδε τα δικά του τραπεζογραμμάτια που είχαν νόμιμη ισχύ μόνο στα όρια της επικράτειάς του. Το 1862 εισάγεται η ιταλική λίρα ίση με ένα Γαλλικό φράγκο. Όλα τα κυκλοφορούντα τραπεζογραμμάτια και κέρματα αποσύρονται και αντικαθίστανται με κέρματα της νέας λίρας. Εισάγεται το διμεταλλικό σύστημα ενώ η ισοτιμία χρυσού-αργύρου ορίζεται σε 1 προς 15,5. Δεν υπήρχε στην αρχή μια ενιαία κεντρική τράπεζα αλλά έξι τράπεζες με εκδοτικό προνόμιο. Με την επιδείνωση του δημοσιονομικού προβλήματος της χώρας οι τιμές των ομολόγων του ιταλικού δημοσίου στις ξένες αγορές πέφτουν και τα ιταλικά κέρματα αρχίζουν να εξάγονται από την Ιταλία για να εξυπηρετήσουν τις εμπορικές συναλλαγές. Η ιταλική κυβέρνηση αναγκάζεται το 1866 να καταργήσει τη μετατρεψιμότητα των τραπεζογραμματίων (Corso Forzoso). Η μετατρεψιμότητα αποκαθίσταται το 1884 και τα τραπεζογραμμάτια των έξι εκδοτριών τραπεζών ανταλλάσσονται με ισοτιμία 1 προς 1. Το 1893 δημιουργείται η Banca d' Italia που παραμένει μέχρι σήμερα η κεντρική τράπεζα της Ιταλίας.

1865 Η Γαλλία, η Ελβετία, η Ιταλία και το Βέλγιο δημιουργούν τη **Λατινική Νομισματική Ένωση** στην οποία προσχωρούν τον ίδιο χρόνο τα παπικά κρατίδια ενώ το 1867 εισέρχονται η Ελλάδα και η Ρουμανία. Τα νομίσματα των κρατών μελών συνδέθηκαν με την τιμή του χρυσού και του αργύρου στη βάση του διμεταλλικού κανόνα. Η κοπή χρυσών και αργυρών νομισμάτων καθορίστηκε σε σταθερή αναλογία 1 προς 15,5 και αργότερα 1 προς 15 ενώ συμφωνήθηκε η υποχρέωση αποδοχής στο άρτιο χρυσών νομισμάτων που κόπηκαν από άλλες χώρες. Δεν επιτεύχθηκε, όμως, συμφωνία για την έκδοση κοινών τραπεζογραμματίων. Η Λατινική Ένωση λειτούργησε ομαλά μέχρι την έναρξη του πρώτου παγκοσμίου πολέμου έχοντας όμως περάσει στον κανόνα του χρυσού. Διαλύθηκε οριστικά το 1928.

1872 Την 18 Δεκεμβρίου υπογράφεται στη Στοκχόλμη από τη Δανία, τη Σουηδία και τη Νορβηγία συμφωνία με την οποία δημιουργείται η

Σκανδιναβική Νομισματική Ένωση. Το νορβηγικό κοινοβούλιο δεν επικυρώνει τη συμφωνία ενώ η Δανία και η Σουηδία αποφασίζουν στις 23.5.1875 να προχωρήσουν μόνες τους. Τελικά η Νορβηγία κατέστη μέλος της Ένωσης στις 16.10.1875. Η Ένωση λειτουργεί στη βάση του κανόνα του χρυσού και υιοθετεί σαν ενιαία νομισματική μονάδα την κορόνα. Η αξία της νέας μονάδας προσδιορίζεται με βάση το χρυσό και είναι ισοδύναμη για τα νομίσματα των τριών χωρών. Το 1884 οι κεντρικές τράπεζες της Νορβηγίας και της Σουηδίας συμφωνούν να ανταλλάσσουν τα τραπεζογραμμάτιά τους στο άρτιο. Στη συμφωνία αυτή προσχωρεί και η Δανία το 1901. Η Ένωση λειτούργησε με επιτυχή τρόπο κυρίως λόγω της ομοιότητας των οικονομιών των τριών χωρών. Με την έναρξη του πρώτου παγκοσμίου πολέμου αίρουν τη μετατρεψιμότητα των τραπεζογραμμάτων τους ενώ το 1916 και 1917 επιβάλλεται εμπόριο στο εμπόριο χρυσού. Τη δεκαετία του 1920 τα κέρματα με ονομαστική αξία μεγαλύτερη της αξίας του μετάλλου που περιείχαν έπαψαν να γίνονται αποδεκτά με βάση τις σταθερές συναλλαγματικές ισοτιμίες. Η νορβηγική και η δανική κορόνα χάνουν έδαφος έναντι της σουηδικής κορόνας με αποτέλεσμα να γίνεται συγκέντρωση και μεταφορά στη Σουηδία των κερμάτων με περιεκτικότητα σε χρυσό μικρότερη από την ονομαστική αξία. Οι αρχές της Σουηδίας αρχίζουν να επιστρέφουν τα κέρματα αυτά στις χώρες προέλευσης. Το 1921 η Ένωση διαλύεται.

1922 Δημιουργείται η **Νομισματική Ένωση Βελγίου-Λουξεμβούργου.** Τα νομίσματα των δύο χωρών κλειδώθηκαν στην ισοτιμία ένα προς ένα. Το φράγκο Βελγίου είχε νόμιμη ισχύ και στις δύο χώρες ενώ το φράγκο Λουξεμβούργου μόνο στο Μεγάλο Δουκάτο και μάλιστα με ένα ανώτατο όριο στην έκδοση του νομίσματός του. Το νομισματικό εισόδημα που προέκυπτε από την έκδοση τραπεζογραμμάτων (seigneurage) περιερχόταν στο Βελγικό κράτος το οποίο στη συνέχεια επέστρεφε στο Λουξεμβούργο ένα μέρος αυτού ανάλογα με τη σχέση του πληθυσμού των δύο χωρών. Στην πράξη, η Εθνική Τράπεζα του Βελγίου ήταν η κεντρική τράπεζα και των δύο κρατών ενώ το Νομισματικό Ίδρυμα του Λουξεμβούργου περιοριζόταν στην άσκηση της νομισματικής πολιτικής και την εποπτεία του πιστωτικού συστήματος. Η ένωση υπήρξε από τις πιο επιτυχείς και λειτούργησε θαυμάσια μέχρι το 1999 οπότε και οι δύο χώρες έγιναν μέλη της ζώνης του ευρώ. Το Νομισματικό Ίδρυμα του Λουξεμβούργου με το Νόμο της 23.12.1998 μετονομάστηκε σε Κεντρική Τράπεζα του Λουξεμβούργου και ανέλαβε καθήκοντα σύμφωνα με το Καταστατικό του ΕΣΚΤ και της ΕΚΤ. Με τη Διακυβερνητική Συμφωνία της 23 Νοεμβρίου 1998 μεταξύ Βελγίου και Λουξεμβούργου για μια κοινή ερμηνεία των πρωτοκόλλων που διέπουν τη Βελγο -Λουξεμβουργιανή Νομισματική Ένωση από την έναρξη του τρίτου σταδίου της ΟΝΕ επανατοποθετήθηκαν οι σχέσεις μεταξύ των δύο κρατών. Στη διάρκεια της μεταβατικής περιόδου το Μεγάλο Δουκάτο εξακολουθούσε να αναγνωρίζει τη νόμιμη ισχύ του Βελγικού φράγκου στα όρια της επικρατείας του αλλά καταργήθηκε το όριο μέχρι του οποίου εξέδιδε δικά του νομίσματα. Κάθε κράτος είχε δικαίωμα επιστροφής από την ΕΚΤ του νομισματικού εισοδήματος που αντιστοιχούσε στην έκδοση τραπεζογραμμάτων από κάθε χώρα στο έδαφός της. Η Εθνική Τράπεζα του Βελγίου θα πίστωνε απευθείας την Κεντρική Τράπεζα του Λουξεμβούργου με ένα μέρος του εισοδήματος από τα στοιχεία ενεργητικού που διακρατούνται έναντι των κυκλοφορούντων τραπεζογραμμάτων στη βάση της σχέσης των απελευθερωμένων μερών του κεφαλαίου της ΕΚΤ. Η Κεντρική Τράπεζα του

Λουξεμβούργου αγόρασε την 31.12.98 από την Εθνική Τράπεζα του Βελγίου 10,98 τόνους χρυσού έναντι καταβολής τιμήματος μέχρι την 30.6.2002 που καθορίζεται με βάση την ιστορική τιμή. Μέχρι την 31.12.2001 το Βελγο - Λουξεμβουργιανό Ίδρυμα Συναλλάγματος συνέχιζε να συλλέγει στατιστικά στοιχεία για την κατάρτιση του ισοζυγίου πληρωμών των δύο κρατών. Ουσιαστικά, από 1.1.2002 με την κυκλοφορία του ευρώ με φυσική μορφή τερματίστηκε η Νομισματική Ένωση Βελγίου - Λουξεμβούργου.

1933 Στις 8 Φεβρουαρίου η δραχμή καθιερώνεται και πάλι σαν εθνικό νόμισμα της Ελλάδας αντικαθιστώντας τον Φοίνικα του Καποδίστρια.

1946 το Σεπτέμβριο, ο Ουίνστον Τσώρτσιλ κατά τη διάρκεια ομιλίας του στο Πανεπιστήμιο της Ζυρίχης, απευθύνει έκκληση για τη δημιουργία των "Ηνωμένων Πολιτειών της Ευρώπης".

1947 Δημιουργία της Μπενελούξ με τη συμμετοχή του Βελγίου, Κάτω Χωρών και Λουξεμβούργου (**Benelux** = **B**elgium, **N**etherlands, **L**uxembourg) με σκοπό τη μεταξύ τους τελωνιακή ένωση και την ενίσχυση της οικονομικής τους συνεργασίας. Τον ίδιο χρόνο τα ελληνικά τραπεζογραμμάτια, που τυπώνονταν μέχρι τότε στο εξωτερικό, αρχίζουν να παράγονται στο Ίδρυμα Εκτύπωσης Τραπεζογραμμάτων και Αξιών (ΙΕΤΑ) της Τράπεζας της Ελλάδος.

1949 Δημιουργείται το **Συμβούλιο της Ευρώπης**. Η αρχική συμφωνία υπεγράφη την 5.5.49 στο Λονδίνο από το Ηνωμένο Βασίλειο, το Βέλγιο, τη Γαλλία, τη Δανία, την Ιρλανδία, την Ιταλία, το Λουξεμβούργο, τις Κάτω Χώρες, τη Νορβηγία και τη Σουηδία. Σταδιακά προσχώρησαν και οι άλλες Ευρωπαϊκές χώρες μεταξύ των οποίων και η Ελλάδα από το ιδρυτικό έτος (1949). Η έδρα του εγκαταστάθηκε στο Στρασβούργο. Σκοπός του Συμβουλίου της Ευρώπης ήταν να συμβάλει στην οικοδόμηση μιας ενωμένης Ευρώπης, να προωθήσει καλύτερες συνθήκες ζωής και να υποστηρίξει τους κανόνες και τους νόμους για την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Βασικά όργανά του είναι η Επιτροπή των Υπουργών Εξωτερικών και η Επιτροπή των Μόνιμων Αντιπροσώπων των κρατών μελών.

1950 Ο Υπουργός Εξωτερικών της Γαλλίας **Ρομπέρ Σουμάν** αναθέτει στον εντεταλμένο για το γαλλικό σχέδιο εκσυγχρονισμού και γνωστό ευρωπαϊστή **Ζαν Μοννέ** να συντάξει κείμενο για την ευρωπαϊκή ενοποίηση και την επανένταξη της Γερμανίας στη δυτική κοινότητα. Στα τέλη Απριλίου ο Μοννέ παραδίδει την πρότασή του στο Διευθυντή του Γραφείου του Υπουργού Μπερνάρ Κλαππιέ. Το κείμενο υιοθετείται άμεσα από τον Ρομπέρ Σουμάν ο οποίος στις 9 Μαΐου 1950 το ανακοινώνει σε συνέντευξη τύπου και το διαβιβάζει ταυτόχρονα στον Γερμανό Καγκελάριο **Κόνραντ Αντενάουερ** ο οποίος το κάνει αποδεκτό. Προτείνεται όπως το σύνολο της γαλλογερμανικής παραγωγής άνθρακα και χάλυβα τεθεί κάτω από μία κοινή Ανώτατη Αρχή, με μία οργάνωση ανοικτή στη συμμετοχή των άλλων χωρών της Ευρώπης.

Ο Ζαν Μοννέ και ο Ρομπέρ Σουμάν

1951 Την 18.4.51 υπογράφεται στο Παρίσι η **Συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Άνθρακα και Χάλυβα (ΕΚΑΧ, CEECA)** που αποτελεί το κύτταρο της ευρωπαϊκής ενοποίησης. Μετέχουν η Γερμανία, η Γαλλία, η Ιταλία και οι τρεις χώρες της Μπενελούξ. Η ΕΚΑΧ στόχευε στην κατάργηση των διασυνοριακών περιορισμών στο εμπόριο του άνθρακα και του χάλυβα και στη δημιουργία μιας κοινής αγοράς.

1952 Τίθεται στις 25 Ιουλίου σε εφαρμογή η Συνθήκη για την ΕΚΑΧ. Στις 10 Αυγούστου αρχίζει να λειτουργεί το εκτελεστικό όργανο της ΕΚΑΧ με την ονομασία "Υψηλή Αρχή" με πρόεδρο τον Ζαν Μοννέ.

1955 Στις 1 και 2 Ιουνίου συνεδριάζουν στη Μεσσήνη οι Υπουργοί Εξωτερικών των Έξι και αποφασίζουν να κινήσουν τις διαδικασίες για την ευρωπαϊκή ενοποίηση. Στις 9 Ιουνίου επιτροπή ειδικών υπό την προεδρία του Πωλ-Ανρί Σπάακ αρχίζει τις εργασίες της.

1957 Στις 25 Μαρτίου υπογράφονται στη Ρώμη: α) η Συνθήκη ίδρυσης της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας (**ΕΟΚ**) και β) η Συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας (**Ευρατόμ**).

1958 Την 1 Ιανουαρίου τίθενται σε ισχύ οι Συνθήκες της Ρώμης για την ΕΟΚ και την Ευρατόμ. Πρώτος Πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ο Ουόλτερ Αλστάιν και πρώτος Πρόεδρος της Επιτροπής της Ευρατόμ ο Λουίς Αρμάν.

1959 Πρώτη δασμολογική μείωση 10% στο εσωτερικό της κοινής αγοράς.

1960 Ίδρυση της Ευρωπαϊκής Ζώνης Ελευθέρων Συναλλαγών (**ΕΖΕΣ**) με τη Συμφωνία της Στοκχόλμης που τίθεται σε ισχύ την 3.5.1960. Συμμετέχουν η Δανία, η Ελβετία, η Νορβηγία, η Πορτογαλία και η Σουηδία. Ένα χρόνο μετά η Φινλανδία υπογράφει συμφωνία σύνδεσης ενώ το 1970 προσχωρεί η Ισλανδία. Στόχοι της ΕΖΕΣ ήταν να επιβάλει το ελεύθερο εμπόριο

βιομηχανικών προϊόντων, να συμβάλει στη δημιουργία μιας ενιαίας αγοράς και να προωθήσει την ανάπτυξη του παγκοσμίου εμπορίου. Η ένταξη αργότερα των περισσότερων κρατών στην ΕΟΚ επέφερε τη διάλυση της ΕΖΕΣ.

1961 Στις 9 Ιουλίου υπογράφεται στην Αθήνα η Συμφωνία Σύνδεσης ΕΟΚ-Ελλάδος. Στις 31 Ιουλίου η Ιρλανδία υποβάλλει αίτηση ένταξης στην ΕΟΚ. Ακολουθεί το Ηνωμένο Βασίλειο στις 9 Αυγούστου και η Δανία στις 10 Αυγούστου.

1962 Στις 14 Ιανουαρίου το Συμβούλιο Υπουργών της ΕΟΚ καταλήγει σε συμφωνία επί των τεσσάρων οργανώσεων της αγροτικής αγοράς, του πρώτου χρηματοδοτικού κανονισμού και του κανονισμού για τον ανταγωνισμό. Στις 30 Απριλίου η Νορβηγία υποβάλλει αίτηση ένταξης.

1963 Στις 14 Ιανουαρίου ο στρατηγός Ντε Γκωλ δηλώνει ότι το Ηνωμένο Βασίλειο δεν είναι έτοιμο να ενταχθεί στην ΕΟΚ. Στις 29 Ιανουαρίου διακόπτονται οι διαπραγματεύσεις για την ένταξη του Ηνωμένου Βασιλείου.

1964 Οι έξι χώρες της ΕΟΚ (Βέλγιο, Γαλλία, Γερμανία, Ιταλία, Κάτω Χώρες και Λουξεμβούργο) ιδρύουν την Επιτροπή Διοικητών των Κεντρικών Τραπεζών.

1965 Στις 8 Απριλίου υπογράφεται η Συνθήκη Συγχώνευσης των εκτελεστικών οργάνων ΕΟΚ - ΕΚΑΧ - Ευρατόμ.

1966 Το Συμβούλιο Υπουργών αποφασίζει την υιοθέτηση των τελευταίων οργανώσεων αγοράς της γεωργίας, του χρηματοδοτικού κανονισμού και την πραγματοποίηση της τελωνειακής ένωσης από την 1 Ιουλίου 1968.

1968 Την 1 Ιουλίου πραγματοποιείται η τελωνειακή ένωση μεταξύ των έξι κρατών της ΕΟΚ. Οι εσωτερικοί δασμοί καταργούνται.

1969 Στις 1 και 2 Δεκεμβρίου το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Χάγης αποφασίζει την πραγματοποίηση της οικονομικής και νομισματικής ένωσης μέχρι το 1980.

1970 Στις 8 Οκτωβρίου παρουσιάζεται η έκθεση της ομάδας υπό τον πρωθυπουργό του Λουξεμβούργου **Πιερ Βερνέρ** για την προοδευτική πραγματοποίηση της οικονομικής και νομισματικής ένωσης σε τρία στάδια.

1971 Λήξη των συμφωνιών του Μπρέτον-Γουντς. Τα ελληνικά κέρματα, που τυπώνονταν στο εξωτερικό, αρχίζουν να παράγονται στο Ίδρυμα Εκτύπωσης Τραπεζογραμματίων και Αξιών (ΙΕΤΑ) της Τράπεζας της Ελλάδος.

1972 Στις 22 Ιανουαρίου υπογράφονται στις Βρυξέλλες οι πράξεις ένταξης του Ηνωμένου Βασιλείου, της Δανίας, της Ιρλανδίας και της Νορβηγίας. Στις 25 Σεπτεμβρίου οι Νορβηγοί απορρίπτουν με δημοψήφισμα και με ποσοστό 53,5% την ένταξη.

1973 Την 1 Ιανουαρίου τίθενται σε ισχύ οι Συνθήκες Ένταξης του Ηνωμένου Βασιλείου, της Δανίας και της Ιρλανδίας. Στις 19 Μαρτίου δημιουργείται το

"νομισματικό φίδι". Δεν μετέχουν σε αυτό το Ηνωμένο Βασίλειο, η Ιρλανδία και η Ιταλία. Η πρώτη πετρελαϊκή κρίση και η διεθνής οικονομική αστάθεια ακυρώνουν την υλοποίηση της Έκθεσης Βερνέρ.

1974 Την 21 Ιανουαρίου η Γαλλία εγκαταλείπει το νομισματικό φίδι. Την 10 και 11 Δεκεμβρίου συνέρχεται στο Παρίσι το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο και αποφασίζει όπως από το 1978 θα πραγματοποιούνται άμεσες εκλογές για την εκλογή μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Αναθέτει στον Πρωθυπουργό του Βελγίου Λέο Τίντεμανς την παρουσίαση Έκθεσης για μια σφαιρική προσέγγιση της ενώσεως της Ευρώπης.

1975 Τη 12 Ιουνίου 1975, η Ελλάδα υποβάλλει αίτηση πλήρους ένταξης στην ΕΟΚ. Το Δεκέμβριο ο Λέο Τίντεμανς υποβάλλει την έκθεσή του στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο. Τάσσεται υπέρ της νομισματικής ενοποίησης με την εισαγωγή ενιαίου νομίσματος, της ενίσχυσης των αρμοδιοτήτων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, της καθιέρωσης μιας κοινής εξωτερικής πολιτικής και κοινής πολιτικής άμυνας και της ίδρυσης ενός ευρωπαϊκού οργανισμού ενόπλων δυνάμεων.

1979 Την 13.3 αρχίζει να λειτουργεί το **Ευρωπαϊκό Νομισματικό Σύστημα**.

1981 Την 1 Ιανουαρίου η **Ελλάδα γίνεται το δέκατο μέλος της ΕΟΚ**.

1985 Στις 2 Δεκεμβρίου συνέρχεται στο Λουξεμβούργο το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο και εγκρίνει το πρόγραμμα για τη δημιουργία της ενιαίας αγοράς του 1992. Προωθούνται σταδιακά 282 προτάσεις οδηγιών για την εξάλειψη στο εσωτερικό της Κοινότητας των φυσικών, τεχνικών και οικονομικών συνόρων.

1986 Την 1 Ιανουαρίου **εισέρχονται στην ΕΟΚ η Ισπανία και η Πορτογαλία**. Προηγούμενα η Ελλάδα είχε επιτύχει στο Ε.Σ του Δουβλίνου (1985) την υιοθέτηση των Μεσογειακών Ολοκληρωμένων Προγραμμάτων (ΜΟΠ, ΙΜΡ) για να αντισταθμισθούν οι αρνητικές συνέπειες της διεύρυνσης. Την 17 Φεβρουαρίου υπογράφεται στο Λουξεμβούργο και την 28 Φεβρουαρίου στη Χάγη, η Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη που αποτελεί την πρώτη συστηματική αναθεώρηση των Συνθηκών της ΕΟΚ, ΕΚΑΧ και Ευρατόμ. Στο εξής το Συμβούλιο με ειδική πλειοψηφία, μετά από πρόταση της Επιτροπής, σε συνεργασία με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και μετά από διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή εκδίδει τα μέτρα για την προσέγγιση των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών που έχουν στόχο την εγκαθίδρυση και λειτουργία της εσωτερικής αγοράς.

1988 Εγκαταλείπεται η αρχή των μικρών βημάτων και υιοθετείται η τακτική των αλμάτων. Στις 27 και 28 Ιουνίου συνέρχεται στο Ανόβερο το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο και αναθέτει σε ομάδα εμπειρογνομόνων υπό την προεδρία του Προέδρου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής **Ζακ Ντελόρ** την εκπόνηση Έκθεσης για τη δημιουργία της ΟΝΕ.

1989 Τον Ιούνιο υποβάλλεται η Έκθεση Ντελόρ που προβλέπει την εγκαθίδρυση της ΟΝΕ σε τρία στάδια. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Μαδρίτης εγκρίνει στις 26 και 27 Ιουνίου την Έκθεση Ντελόρ και αποφασίζει ότι το πρώτο στάδιο αρχίζει την 1 Ιουλίου 1990 με την πλήρη απελευθέρωση της κίνησης των κεφαλαίων και συγκαλεί Διακυβερνητική Συνδιάσκεψη για τη μεταρρύθμιση των ιδρυτικών συνθηκών. Στις 9 Δεκεμβρίου καταρρέει το τείχος του Βερολίνου.

1990 Την 19 Ιουνίου υπογράφεται η **Συνθήκη του Schengen**. Την **1 Ιουλίου αρχίζει το πρώτο στάδιο της ΟΝΕ** με την πλήρη απελευθέρωση της αγοράς κεφαλαίων σε 8 χώρες. Η Ελλάδα, η Ισπανία, η Πορτογαλία και η Ιρλανδία λαμβάνουν συμπληρωματική προθεσμία μέχρι το Δεκέμβριο του 1992. Την 15 Ιουλίου πραγματοποιείται στον Καύκασο η ιστορική συνάντηση Γκορμπατσώφ - Κολ που ανοίγει το δρόμο για την χωρίς όρους ενοποίηση των δύο Γερμανιών.

1991 Στις 9 και 10 Δεκεμβρίου συνέρχεται στο Μάαστριχτ των Κάτω Χωρών το ιστορικό Ευρωπαϊκό Συμβούλιο που ορίζει τα δύο επόμενα στάδια της ΟΝΕ και εγκρίνει την εισαγωγή ενιαίου νομίσματος το οποίο ονομάζει ευρώ.

1992 Την 7 Φεβρουαρίου **υπογράφεται στο Μάαστριχτ η Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση**. Προβλέπει την εγκαθίδρυση της ΟΝΕ σε τρία στάδια ενώ παρέχει δικαίωμα παρέκκλισης στο Ηνωμένο Βασίλειο και τη Δανία.

1993 Την 1 Ιανουαρίου τίθεται σε ισχύ η **Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη** και αρχίζει να λειτουργεί η κοινή εσωτερική αγορά.

1994 Την 1 Ιανουαρίου αρχίζει το δεύτερο στάδιο της ΟΝΕ. Έναρξη λειτουργίας του **Ευρωπαϊκού Νομισματικού Ιδρύματος** στον Ευρωπύργο της Φραγκφούρτης.

1995 Την 1 Ιανουαρίου **γίνονται μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης η Αυστρία, η Φινλανδία και η Σουηδία**. Πράσινο βιβλίο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και εισήγηση του Ευρωπαϊκού Νομισματικού Ιδρύματος για τη μετάβαση στο ενιαίο νόμισμα. Την 15 και 16 Δεκεμβρίου συνέρχεται στη Μαδρίτη το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο και ορίζει το χρονοδιάγραμμα για τη σταδιακή εισαγωγή του ενιαίου νομίσματος.

1996 Στις 21 και 22 Ιουνίου συνέρχεται στη Φλωρεντία το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο και υιοθετεί τις προτάσεις του ECOFIN για ένα νέο Μηχανισμό Συναλλαγματικών Ισοτιμιών για τα κράτη μέλη σε παρέκκλιση, ένα σύμφωνο δημοσιονομικής σταθερότητας και ένα σύμφωνο εμπιστοσύνης για την απασχόληση. Στις 14 Δεκεμβρίου το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο το Δουβλίνου εγκρίνει κατ' αρχήν το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης και τις γενικές κατευθυντήριες αρχές του Μηχανισμού Συναλλαγματικών Ισοτιμιών Νο 2. Στο ίδιο Συμβούλιο παρουσιάζονται οι μακέτες των επτά αξιών του τραπεζογραμματίου ευρώ.

1997 Στις 16 και 17 Ιουνίου συνέρχεται το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στο Άμστερνταμ και ψηφίζει τη νέα Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση (**Συνθήκη**

του **Άμστερνταμ**). Εγκρίνει οριστικά το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης και το Μηχανισμό Συναλλαγματικών Ισοτιμιών Νο 2. Στη σύνοδο αυτή παρουσιάζονται οι μακέτες των οκτώ αξιών του κέρματος ευρώ. Την 12 και 13 Δεκεμβρίου το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Λουξεμβούργου προωθεί την ανάπτυξη ενός μηχανισμού ενισχυμένης συνεργασίας για τις οικονομικές πολιτικές των κρατών της ζώνης του ευρώ, αποφασίζει όπως τα τραπεζογραμμάτια και κέρματα ευρώ κυκλοφορήσουν οριστικά την 1.1.2002 και καθορίζει την 3.5.1998 σαν ημερομηνία αναγγελίας των διμερών ισοτιμιών με βάση τις οποίες θα καθορισθούν οι αμετάκλητοι συντελεστές μετατροπής.

1998 Την 16 Μαρτίου η δραχμή εντάσσεται στο Μηχανισμό Συναλλαγματικών Ισοτιμιών Νο 1. Στις 2 και 3 Μαΐου συνέρχεται στις Βρυξέλλες το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο το οποίο: α) επιλέγει τις 11 χώρες που πληρούν τα κριτήρια σύγκλισης για να συμμετάσχουν από 1.1.99 στο τρίτο στάδιο της ONE β) επιλέγει τον Πρόεδρο, τον Αντιπρόεδρο και τα μέλη της Εκτελεστικής Επιτροπής της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας. Ανακοινώνεται η μέθοδος καθορισμού των σταθερών ισοτιμιών των 11 νομισμάτων έναντι του ευρώ που θα ισχύσει από 1.1.99. **Την 1 Ιουνίου αρχίζει να λειτουργεί στη Φραγκφούρτη η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα.** Το Ευρωπαϊκό Νομισματικό Ίδρυμα τίθεται υπό εκκαθάριση. Στις 15 και 16 Ιουνίου συνέρχεται στο Κάρντιφ το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο το οποίο δίνει έμφαση στην οικονομική μεταρρύθμιση, τη δημοσιονομική εξυγίανση και την αύξηση της απασχόλησης. Στις 11 και 12 Δεκεμβρίου συνεδριάζει στη Βιέννη το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο το οποίο εγκρίνει την έκθεση για την εξωτερική εκπροσώπηση της Ε.Ε, επιμένει στην ενίσχυση του διεθνούς χρηματοοικονομικού συστήματος και στο στενό συντονισμό των οικονομικών πολιτικών των κρατών της ζώνης του ευρώ και εγκρίνει την πρόταση για τις κατευθυντήριες γραμμές 1999 που αφορούν την απασχόληση.

1999 Την 1 Ιανουαρίου: α) αρχίζει το τρίτο στάδιο της ONE και **εισάγεται το ευρώ σαν λογιστικό χρήμα** β) κλειδώνονται αμετάκλητα οι ισοτιμίες των 11 νομισμάτων έναντι του ευρώ γ) αρχίζει να λειτουργεί το σύστημα μεγάλων πληρωμών σε πραγματικό χρόνο TARGET δ) η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και οι εθνικές κεντρικές τράπεζες των 11 κρατών που υιοθετούν το ενιαίο νόμισμα συγκροτούν το Ευρωσύστημα. Στις 24 και 25 Μαρτίου συνέρχεται στο Βερολίνο το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στο οποίο επιτυγχάνεται συνολική συμφωνία για την Ατζέντα 2000 και ορίζεται ο Ρομάνο Πρόντι νέος Πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Στις 3 και 4 Ιουνίου συνεδριάζει στην Κολωνία το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο το οποίο: α) επιμένει για την ενίσχυση του συντονισμού των οικονομικών πολιτικών και του διαλόγου με τους κοινωνικούς εταίρους β) προτείνει φορολογική πολιτική ευνοϊκή προς την απασχόληση και τάσσεται κατά του επιζήμιου φορολογικού ανταγωνισμού γ) ανακοινώνει τη σύγκλιση νέας Διακυβερνητικής Διάσκεψης το 2000 για τη θεσμική μεταρρύθμιση δ) ορίζει τον Χαβιέ Σολάνα Μαδαριάγα Γραμματέα του Συμβουλίου και Υπατο Εκπρόσωπο για την ΚΕΠΠΑ ε) εγκρίνει το ψήφισμα σχετικά με το Ευρωπαϊκό Σύμφωνο για την Απασχόληση ζ) εγκρίνει τη δήλωση για την ενίσχυση της κοινής ευρωπαϊκής πολιτικής για την ασφάλεια και την άμυνα. Στις 10 και 11 Δεκεμβρίου συνεδριάζει στο Ελσίνκι το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο και αποφασίζει όπως η Τουρκία ενταχθεί στην προενταξιακή διαδικασία της Ε.Ε ενώ δέχεται τις ελληνικές προτάσεις για α)

ένταξη της Κύπρου στην Ε.Ε ανεξάρτητα της επίλυσης του προβλήματος της νήσου β) παραπομπή τυχόν συνοριακών διαφορών μεταξύ Ελλάδος και Τουρκίας στο Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης και γ) αυστηρή εφαρμογή των πολιτικών κριτηρίων της Κοπεγχάγης. Το Συμβούλιο ασχολήθηκε επίσης με τις λοιπές πτυχές της διεύρυνσης, την πρόοδο της Διακυβερνητικής Διάσκεψης, την ΚΕΠΑΑ και την απασχόληση.

2000 Την 24 και 25 Μαρτίου 2000 η Πορτογαλική Προεδρία συγκαλεί έκτακτη σύνοδο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου στη Λισαβόνα όπου συζητούνται η οικονομική μεταρρύθμιση, η κοινωνική συνοχή και η ενίσχυση της απασχόλησης. Την 19 και 20 Ιουνίου 2000 συνέρχεται στη Σάντα Μαρία ντα Φείρα της Πορτογαλίας το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο και α) εγκρίνει την είσοδο από 1.1.2001 της Ελλάδος στη ζώνη του ευρώ β) επιδοκιμάζει τα συμπεράσματα του Ε.Σ της Λισαβόνας για την απασχόληση, την οικονομική μεταρρύθμιση και την κοινωνική συνοχή (**στρατηγική της Λισαβόνας**) και την ΚΕΠΑΑ ενώ αξιολογεί την πρόοδο προς τη διεύρυνση. Την 7, 8 και 9 Δεκεμβρίου συνέρχεται στη Νίκαια το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο και τροποποιεί τη Συνθήκη για την Ε.Ε ενόψει της διεύρυνσης (**Συνθήκη της Νίκαιας**).

2001 Την 1 Ιανουαρίου η **Ελλάδα γίνεται μέλος της ζώνης του ευρώ**. Την 23 και 24 Μαρτίου 2001 συνέρχεται το Ε.Σ στη Στοκχόλμη. Εγκρίνει κατ' αρχήν τους γενικούς προσανατολισμούς οικονομικών πολιτικών για το έτος 2001 και ιδιαίτερα επιμένει στην: α) εφαρμογή του Προγράμματος Δράσης Χρηματοοικονομικών Υπηρεσιών μέχρι το 2005 και την επίτευξη του στόχου για μια εύρυθμη αγορά κεφαλαίων υψηλού κινδύνου μέχρι το τέλος του 2003 β) ενθάρρυνση του γνήσιου ανταγωνισμού με τη θέσπιση κανόνων για τις αναθέσεις δημοσίων συμβάσεων, τη μείωση των ενισχύσεων ως ποσοστό του ΑΕΠ μέχρι το 2003 και την άμεση λειτουργία του ηλεκτρονικού μητρώου κρατικών ενισχύσεων γ) προώθηση της έρευνας και της καινοτομίας, της κινητικότητας στο εσωτερικό της Ε.Ε για το σκοπό αυτό και της εξασφάλισης των σχετικών χρηματοδοτήσεων από την ΕΤΕπ. Την 15 και 16 Ιουνίου 2001 το Ε.Σ του Γκέτεμποργκ εκφράζει την προσήλωσή του στο απαραβίαστο των συνόρων στη βαλκανική χερσόνησο, και την ικανοποίησή του για την πρόοδο προς τη διεύρυνση της Ε.Ε. Επιμένει στην προώθηση της αιφόρου ανάπτυξης και την αρχή σύμφωνα με την οποία οι οικονομικές και περιβαντολογικές επιπτώσεις όλων των πολιτικών πρέπει να εξετάζονται συντονισμένα. Το έκτακτο Ε.Σ της Γάνδης της 21 Σεπτεμβρίου 2001 ασχολείται αποκλειστικά με τις τρομοκρατικές επιθέσεις κατά των ΗΠΑ της 11.9.2001 και αποφασίζει να προωθήσει το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης, την κατάρτιση ενός κοινού καταλόγου τρομοκρατικών οργανώσεων, τη σύσταση εντός της Ευρωπόλ ειδικής ομάδας κατά της τρομοκρατίας και την ανάληψη δράσης για την καταστολή της χρηματοδότησης των τρομοκρατικών οργανώσεων. Το Ε.Σ του Λάκεν της 14 και 15 Δεκεμβρίου 2001 εγκρίνει τη δήλωση για την επιχειρησιακή ετοιμότητα της ΚΕΠΑΑ και διαπιστώνει ότι η Ε.Ε μέσω της Ευρωπαϊκής Δύναμης Ταχείας Επέμβασης (Ε.Δ.Τ.Ε) είναι πλέον ικανή να αναλάβει τη διαχείριση κρίσεων και τις ανθρωπιστικές αποστολές του Πέτερσμπεργκ. Αποδέχεται την πρόταση της Ελλάδος για μια κοινή πολιτική ασύλου και μετανάστευσης. Αποφασίζει να συγκαλέσει Συνέλευση υπό την προεδρία του Βαλερύ Ζισκάρ Ντ' Εσταίν για την κατάρτιση σχεδίου ευρωπαϊκού συντάγματος.

2002 Την 1.1.2002 αρχίζει η κυκλοφορία των τραπεζογραμματίων και κερμάτων ευρώ και η απόσυρση των εθνικών νομισμάτων. Μέχρι τέλος Φεβρουαρίου, το μεγαλύτερο εγχείρημα νομισματικής αλλαγής στην ιστορία της ανθρωπότητας έχει στεφθεί με πλήρη επιτυχία. Την 15 και 16 Μαρτίου 2002 το Ε.Σ της Βαρκελώνης ζητεί από τα κράτη μέλη να επιταχύνουν την εφαρμογή του ευρωπαϊκού χάρτη για τις ΜΜΕ, θέτει στόχο για τη μεταφορά του 100% της κοινοτικής νομοθεσίας της εσωτερικής αγοράς στα εθνικά δίκαια μέχρι την εαρινή σύνοδο του Ε.Σ του 2003 και εκφράζει την ικανοποίησή του για τη χρηματοδότηση με ποσό 4 έως 4,5 δισεκ. ευρώ από την ΕΤΕπ της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής και της αύξησης της απασχόλησης. Επιτυγχάνεται συμβιβασμός όσον αφορά το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Μοντέλο και την ολοκλήρωση της απελευθέρωσης της ενέργειας. Την 21 και 22 Ιουνίου 2002 το Ε.Σ της Σεβίλλης διαπιστώνει την καθοριστική πρόοδο προς τη διεύρυνση, ορίζει το τέλος των διαπραγματεύσεων στο τέλος του 2002 και την υπογραφή της Συνθήκης Προσχώρησης των νέων κρατών μελών την άνοιξη του 2003 επί ελληνικής προεδρίας. Εγκρίνει την κοινή πολιτική ασύλου και μετανάστευσης με ιδιαίτερη έμφαση στις συμφωνίες επανεισδοχής των λαθρομεταναστών και τη σύσταση κοινού φορέα για τη φύλαξη των εξωτερικών συνόρων. Επιβεβαιώνει ότι η Ε.Ε είναι σε θέση να αναλάβει επιχειρήσεις διαχείρισης κρίσεων όπως την αστυνομική αποστολή στη Βοσνία-Ερζεγοβίνη από 1.1.2003 από τον Ο.Η.Ε και στην Π.Γ.Δ.Μ από το ΝΑΤΟ. Εγκρίνει μέτρα ενόψει της διεύρυνσης για τη λειτουργία των διαφόρων συνθέσεων του Ε.Σ. Την 24 και 25 Οκτωβρίου 2002 το Ε.Σ των Βρυξελλών ορίζει το χρονοδιάγραμμα σταδιακής προσέγγισης των άμεσων πληρωμών προς τα νέα κράτη μέλη ώστε μέχρι το 2013 να φθάσουν το επίπεδο υποστήριξης που θα ισχύει τότε στην τωρινή Ε.Ε των 15. Οι πρόσθετες αναλήψεις από τα διαρθρωτικά ταμεία για τα νέα μέλη ορίζονται σε 23 δισεκ. ευρώ. Την 12 και 13 Δεκεμβρίου 2002 το Ε.Σ της Κοπεγχάγης εγκρίνει από 1.5.2004 την προσχώρηση στην Ε.Ε 10 νέων κρατών μελών: Πολωνία, Τσεχική Δημοκρατία, Ουγγαρία, Σλοβακία, Λιθουανία, Λετονία, Σλοβενία, Εσθονία, Κύπρος και Μάλτα. Ορίζει ότι το Δεκέμβριο του 2004 θα κριθεί εάν η Τουρκία πληροί τα πολιτικά κριτήρια της Κοπεγχάγης για να αρχίσουν οι ενταξιακές διαπραγματεύσεις. Προσδιορίζει το ανώτατο όριο αναλήψεων από τα 10 νέα κράτη μέλη την περίοδο 2004-2006 σε 40,852 δισεκ. ευρώ.

2003 Την 1.1.2003 η Ελλάδα αναλαμβάνει την προεδρία της Ε.Ε και την 17 Φεβρουαρίου 2003 συγκαλεί στις Βρυξέλλες έκτακτο Ε.Σ για τις γεωπολιτικές εντάσεις. Επιτυγχάνεται συμβιβαστική δήλωση η οποία αναγνωρίζει τον αναντικατάστατο ρόλο του Ο.Η.Ε, απαιτεί τον αφοπλισμό του Ιράκ και τη συμμόρφωσή του προς την απόφαση 1441. Υποστηρίζει τον Οδικό Χάρτη για την επίλυση του Μεσανατολικού και καλεί τη Βόρειο Κορέα να σεβαστεί τις αποφάσεις του ΟΗΕ για τη χρήση των πυρηνικών όπλων. Την 20 και 21 Μαρτίου συγκαλείται στις Βρυξέλλες το εαρινό συμβούλιο για την οικονομική και κοινωνική πολιτική. Θέτει το 2010 σαν έτος επίτευξης του 70% της απασχόλησης του πληθυσμού και το 3% του ΑΕΠ μέχρι το οποίο πρέπει να αυξηθούν οι δαπάνες για την έρευνα και την τεχνολογία. Επιβεβαιώνει την πάγια θέση ότι η οικονομική μεγέθυνση πρέπει να συμβαδίζει με την περιβαλλοντολογική προστασία. Την 16 και 17 Απριλίου 2003 συνέρχεται στην Αθήνα άτυπο Ε.Σ. Υπογράφεται η Συνθήκη Προσχώρησης των 10 νέων κρατών μελών στην Ε.Ε. Την 17.4.2003 συνεδριάζουν στην Αθήνα τα μέλη

της Ευρωπαϊκής Διάσκεψης (Ε.Ε + τα περισσότερα κράτη της Ευρώπης εκτός Ε.Ε) και τονίζουν το τέλος των διαιρέσεων στην Ευρώπη και την οικοδόμηση μιας ηπείρου βασισμένης στη δημοκρατία, το κράτος δικαίου και το σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων και ελευθεριών. Την 19 και 20 Ιουνίου 2003 συνέρχεται στη Σιθωνία της Χαλκιδικής το τελευταίο Ε.Σ επί ελληνικής προεδρίας και εγκρίνεται από τους 25 το σχέδιο του ευρωπαϊκού συντάγματος σαν βάση συζήτησης στη διακυβερνητική διάσκεψη. Την 26 Ιουνίου 2003 στο Συμβούλιο Υπουργών Γεωργίας της Ε.Ε επιτυγχάνεται συμφωνία για τη νέα Κοινή Αγροτική Πολιτική που θα ισχύσει από 1.1.2005. Την 16 και 17 Οκτωβρίου συνέρχεται στις Βρυξέλλες το πρώτο Ε.Σ επί ιταλικής προεδρίας. Εγκρίνει τον **διορισμό του Ζαν Κλωντ Τρισέ σαν προέδρου της ΕΚΤ** και θέτει την οικονομική ανάκαμψη σαν πρωταρχικό στόχο της οικονομικής πολιτικής. Την 12 και 13 Δεκεμβρίου 2003 συνέρχεται στις Βρυξέλλες το Ε.Σ. Αποτυγχάνει να συμφωνήσει σε ένα κοινά αποδεκτό κείμενο ευρωπαϊκού συντάγματος. Ιδρύει τον Οργανισμό για τη Διαχείριση της Επιχειρησιακής Συνεργασίας στα Κοινά Σύνορα. Αποδέχεται τη διατύπωση της Ελλάδος ότι οποιαδήποτε λύση του κυπριακού προβλήματος πρέπει να σέβεται τις θεμελιώδεις αρχές της Ε.Ε.

2004 Την 25-26 Μαρτίου συνέρχεται στις Βρυξέλλες το εαρινό Ευρωπαϊκό Συμβούλιο επί της Ιρλανδικής Προεδρίας το οποίο ενισχύει τη στρατηγική της Λισαβόνας, ζητά από τη Διακυβερνητική Διάσκεψη να συνεχίσει τις εργασίες της με στόχο την επίτευξη συμφωνίας για το Ευρωπαϊκό Σύνταγμα και καταδικάζει τις πράξεις εθνοτικής βίας στο Κοσσυφοπέδιο. **Την 1^η Μαΐου καθίστανται μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης το 10 κράτη του πρώτου κύματος της μεγάλης διεύρυνσης (Κύπρος, Πολωνία, Ουγγαρία, Τσεχική Δημοκρατία, Σλοβακία, Σλοβενία, Εσθονία, Λιθουανία, Λετονία και Μάλτα).** Την 17-18 Ιουνίου συνέρχεται στις Βρυξέλλες το δεύτερο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο επί της Ιρλανδικής Προεδρίας. Επιτυγχάνεται ομοφωνία για το Ευρωπαϊκό Σύνταγμα. Η Κροατία ανακηρύσσεται χώρα υποψήφια για ένταξη. Την 4-5 Νοεμβρίου συνέρχεται στις Βρυξέλλες το πρώτο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο επί της Προεδρίας των Κάτω Χωρών. Χαιρετίζει την υπογραφή στη Ρώμη, στις 29 Οκτωβρίου 2004, από όλα τα κράτη μέλη της Συνθήκης για τη θέσπιση Συντάγματος της Ευρώπης. Η Συνθήκη αυτή θα ισχύσει όταν επικυρωθεί από τα Κοινοβούλια ή με δημοψηφίσματα και στα 25 κράτη μέλη. Ασχολείται με την ενδιάμεση επανεξέταση της στρατηγικής της Λισαβόνας και επιπρόσθετα με το πρόγραμμα της Χάγης που αφορά το χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης. Την 16-17 Δεκεμβρίου συνέρχεται στις Βρυξέλλες το δεύτερο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο επί της Προεδρίας των Κάτω Χωρών. Συζητά κύρια τα θέματα της διεύρυνσης, της τρομοκρατίας, τις αρχές του δημοσιονομικού πλαισίου 2007-2013 και το χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης. Για την Τουρκία αποφασίζει την έναρξη ενταξιακών διαπραγματεύσεων την 3.10.2005 με την προϋπόθεση να έχει υπογράψει μέχρι τότε το πρωτόκολλο της τελωνειακής ένωσης που περιλαμβάνει και τα 10 νέα κράτη μέλη, πράξη που συνιστά έμμεση αναγνώριση της Κυπριακής Δημοκρατίας. Θέτει, επίσης, πρόσθετους όρους και προϋποθέσεις για την τελική ένταξη της Τουρκίας. Ο Πρωθυπουργός της Αυστρίας δηλώνει ότι για την τελική ένταξη της Τουρκίας στην Ε.Ε θα διεξαχθεί δημοψήφισμα στη χώρα του. Για το δημοσιονομικό πλαίσιο 2007-2013, το Ε.Σ επιμένει στην αρχή της

δημοσιονομικής εξυγίανσης και τη διατήρηση του ανώτατου ορίου των ιδίων πόρων στο σημερινό επίπεδο του 1,24% του ΑΕΕ.

2005 Το πρώτο επί της Προεδρίας του Λουξεμβούργου Ε.Σ των Βρυξελλών της 22 και 23 Μαρτίου 2005 αποφασίζει για τη βελτίωση της Εφαρμογής του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης και την ενδιάμεση επανεξέταση και επανιεράρχηση των στόχων της Στρατηγικής της Λισσαβόνας. Το δεύτερο επί της προεδρίας του Λουξεμβούργου Ε.Σ που συνήλθε στις Βρυξέλλες την 17 και 17 Ιουνίου απέτυχε να καταλήξει σε συμβιβασμό για τις δημοσιονομικές προοπτικές της περιόδου 2007-2013, συζήτησε την ενεργοποίηση της στρατηγικής της Λισσαβόνας και ενέκρινε τις κατευθυντήριες αρχές της αειφόρου ανάπτυξης και τις ολοκληρωμένες κατευθυντήριες γραμμές για την ανάπτυξη και την απασχόληση και ασχολήθηκε κύρια με το Πρόγραμμα της Χάγης και την ΕΠΑΑ. Το άτυπο Ε.Σ που συνήλθε την 17 Μαΐου επί της προεδρίας του Ηνωμένου Βασιλείου στο Hampton Court Palace στο Surrey προσπάθησε να άρει τις διαφωνίες για τις δημοσιονομικές προοπτικές της Ε.Ε για την περίοδο 2007-2013 χωρίς όμως αποτέλεσμα. Συζήτησε επίσης για το πρόβλημα της διατήρησης και ενίσχυσης της κοινωνικής δικαιοσύνης και της ανταγωνιστικότητας στα πλαίσια της παγκοσμιοποίησης και για την ασφάλεια των ευρωπαϊκών πολιτών. Ιδιαίτερη σημασία αποδόθηκε στην προώθηση της έρευνας και της ανάπτυξης και την αναβάθμιση των Πανεπιστημίων. Το δεύτερο Ε.Σ επί της προεδρίας του Ηνωμένου Βασιλείου που συνήλθε στις Βρυξέλλες την 15 και 16 Δεκεμβρίου συμφώνησε τελικά για τις δημοσιονομικές προοπτικές της Ε.Ε την περίοδο 2007-2013.

2006 Το εαρινό Ε.Σ, το πρώτο επί της Αυστριακής προεδρίας, συνήλθε στις Βρυξέλλες την 23 και 34 Μαρτίου 2006 και έλαβε αποφάσεις για την επανενεργοποιημένη στρατηγική της Λισσαβόνας για την απασχόληση και την ανάπτυξη, το Ευρωπαϊκό Σύμφωνο για την ισότητα των φύλων και τον ενδεικτικό κατάλογο δράσεων για την ενεργειακή πολιτική για την Ευρώπη. Το δεύτερο επί Αυστριακής προεδρίας Ε.Σ συνήλθε στις Βρυξέλλες την 15-16 Ιουνίου 2006 και έλαβε την πολιτική απόφαση για την είσοδο της Σλοβενίας στη ζώνη του ευρώ ενώ ασχολήθηκε με την περίοδο προβληματισμού για το μέλλον της Ευρώπης, τη διεύρυνση και ιδιαίτερα με την άρνηση της Τουρκίας να σεβαστεί το κοινοτικό κεκτημένο. Το μοναδικό επί της προεδρίας της Φινλανδίας Ευρωπαϊκό Συμβούλιο που συνήλθε στις Βρυξέλλες την 14 και 15 Δεκεμβρίου υιοθέτησε τα Συμπεράσματα για την Τουρκία του Συμβουλίου Γενικών Υποθέσεων και Εξωτερικών Σχέσεων σχετικά με την αναστολή των ενταξιακών διαπραγματεύσεων της Ε.Ε σε οκτώ κεφάλαια ενώ διανεμήθηκε αξιολόγηση των διαβουλεύσεων με τα κράτη μέλη σχετικά με τη Συνταγματική Συνθήκη.

2007 Την 1η Ιανουαρίου η **Σλοβενία γίνεται το 13ο μέλος της ζώνης του ευρώ ενώ η Ρουμανία και η Βουλγαρία γίνονται το 26ο και 27ο μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης**. Το εαρινό Ε.Σ των Βρυξελλών της 8/9.3.2007, που συνήλθε υπό την προεδρία της Γερμανίας, ασχολήθηκε με την πρόοδο της ανανεωμένης στρατηγικής της Λισσαβόνας, τη βελτίωση της νομοθεσίας της Ε.Ε, την ολοκληρωμένη πολιτική προστασίας του κλίματος και της ενέργειας και τις διεθνείς σχέσεις. Την 25.3.2007 εορτάσθηκε στο Βερολίνο η επέτειος για τα 50 χρόνια από την ίδρυση της Ε.Ε. Το δεύτερο επί Γερμανικής

προεδρίας Ευρωπαϊκό Συμβούλιο των Βρυξελλών της 21-23/6/2007 αποφάσισε να θέσει στο περιθώριο τη Συνταγματική Συνθήκη και στη θέση αυτής να προωθήσει τη Μεταρρυθμιστική Συνθήκη δίνοντας εντολή για τη σύγκληση Διακυβερνητικής Διάσκεψης. Το σχέδιο της Διακυβερνητικής συζητήθηκε και συμφωνήθηκε στο άτυπο Ε.Σ της Λισσαβόνας την 18/19.10.2007. Η νέα συνθήκη ονομάστηκε **Συνθήκη της Λισσαβόνας** και υπογράφηκε την 13.12.2007. Θα τεθεί σε ισχύ το 2009 μετά την επικύρωση από τα κοινοβούλια των κρατών μελών πλην της Ιρλανδίας η οποία θα διεξάγει δημοψήφισμα. Το δεύτερο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο επί της Πορτογαλικής Προεδρίας συνήλθε στις Βρυξέλλες τη 14.12.2007 και ασχολήθηκε κύρια με την επίσπευση των προπαρασκευαστικών εργασιών για την εφαρμογή της Συνθήκης της Λισσαβόνας, με θέματα ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, οικονομικά, κοινωνικά και περιβαλλοντικά ζητήματα, τις εξωτερικές σχέσεις της Ένωσης ενώ εξέδωσε Δήλωση για την παγκοσμιοποίηση.

2008 Την 1η Ιανουαρίου η **Κύπρος και η Μάλτα γίνονται το 14ο και 15ο μέλος της ζώνης του ευρώ**. Το εαρινό Ε.Σ των Βρυξελλών της 13 και 14.3.2008, που συνήλθε υπό την προεδρία της Σλοβενίας, ασχολήθηκε με την έναρξη του νέου κύκλου της ανανεωμένης στρατηγικής της Λισσαβόνας για την ανάπτυξη και την απασχόληση που αφορά την περίοδο 2008-2010, με την αλλαγή του κλίματος και της ενέργειας, με τη σταθερότητα των χρηματοπιστωτικών αγορών και με την Ένωση για τη Μεσόγειο.